

N:o 51.

Af herr **J. Anderson** i Tenhult, *angående ändrad lydelse af § 22 i bränvinsförsäljningsförordningen.*

Ehuru jag har den förhoppningen, att lokalt veto på grundval af per-capita-omröstning i fråga om handel med spirituosa snart nog skall komma till stånd, tror jag, att, intill dess sådant förverkligas, en del förändringar böra göras angående lagstiftningen för berörda handel. Dervid fäster jag nu närmast mina tankar vid nuvarande bestämmelser om fördelningen och användandet af försäljningsskatten.

Såsom vi hafva oss väl bekant, pågår såväl i vårt land som i hela den civiliserade världen en rätt kraftig nitälskan för att hämma förbrukningen af rusdrycker. Regeringen, Riksdagen och en stor del, ja, jag tror man kan säga större delen af landets myndiga invånare önska, att folket i allmänhet och det uppväxande släktet i synnerhet måtte afhålla sig från förtärandet af starka drycker.

Om så är, hvarför skall man då behålla en lagstiftning, som tillåter, ja, måhända rent af uppmuntrar en mängd samhällen att i och för beredande af stora inkomster till samma samhällen söka göra omsättningen af rusdrycker så omfattande och vinstgifvande som möjligt?

Särskildt torde detta gälla städerna, der, om än med aktningsvärda undantag, de styrande på det hela taget synas hafva all möda ospard att få spirituosa försäljningen sig tillförsäkrad, äfven om folkmängden derstädes skulle vara rätt ringa. Exempelvis må anföras, att vi inom landet hafva 27 städer, hvilka hvardera hafva mindre folkmängd än 2,000 invånare — deribland 17, som hvar för sig hafva mindre än

1,500 — hvilka enligt den uppgift, jag erhållit, allesammans hafva så väl utskänknings- som utminuteringsställen.

Samtidigt härmed finnas köpingar, jernvägsstationer, industriella anläggningar samt andra ställen, der folkmängden är till och med större utan att dock rusdrycksförsäljning finnes. Då dessa senare derför utan kunna reda sig, så må man i sanning hafva anledning fråga, hvarför de samhällen, som kallas städer, i nu antydda fall kunna hafva större behof af spirituosaförsäljning än de omnämnda, som sakna stadsprivilegier? Antagligen är det ej behofvet hos deras invånare, utan snarare förmånen att få åtnjuta försäljningsskatten och dermed en lätt vunnen inkomst från den omgifvande bygden, hvilket härvid verkar som mest bestämmande. Åt samma håll ledas tankarne, om man öfverväger det ej helt och hållet sällsporda förhållandet, att städerna hafva sina krogar och öfriga ställen till försäljning af rusdrycker just vid salutorgen eller andra mera trafikerade platser, der de för berörda drycker kunna vänta så stor omsättning som möjligt, och detta icke minst från den besökande landtbefolkningen.

Den afgift, som erlægges för rättighet att få utöfva spirituosaförsäljning, är ju i sjelfva verket en skatteavgift eller, om så man vill, en bevillningsfråga. Kan det då vara riktigt, att den, som erlägger skatten, skall, om än mycket ojemnt fördeladt, på en omväg få behålla större delen deraf? Min uppfattning är, att dylika skatter, så länge de finnas till, skola ingå till statsverket och att regering och Riksdag använda dem som andra statens inkomster.

Men då städer och andra samhällen, der spirituosaförsäljningar ega rum, under flera år haft förmånen att få behålla största delen af försäljningsskatten — då landsting, hushållningssällskap och landsbygdens kommuner äfven hafva andel deraf — då derjemte vederbörande i mer eller mindre mån möjligen beräknat att för längre tid vara i åtnjutande af sådana inkomster, anser jag, att man vid förändringen bör gå varsamt till väga och göra indragningar så småningom, men allt dock med stadigt ögonmärke, att efter några års förlopp hela afgiften måtte kunna redovisas till statsverket.

För att beträda en sådan väg, får jag föreslå,

att Riksdagen för sin del måtte besluta, att § 22 i kongl. förordningen den 24 maj 1895 angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker erhåller följande förändrade lydelse:

§ 22.

1. De afgifter, som enligt denna förordning — — fördelas.

För Stockholms stad:

50 proc. tillfaller staden, såvida bränvinshandeln är öfverlåten åt bolag; i annat fall erhåller staden 40 proc.; återstoden insättes i statskontoret;

För annan stad, som ej deltagar i landsting:

- a) då bränvinshandeln i staden är öfverlåten åt bolag:
50 proc. tillfalla staden;
10 proc. tillfalla länets hushållningssällskap;
40 proc. insätts i statskontoret;
b) då bränvinshandeln i staden ej är öfverlåten åt bolag:
40 proc. tillfalla staden;
10 proc. tillfalla länets hushållningssällskap;
50 proc. insätts i statskontoret;

För stad, som deltagar i landsting:

- a) då bränvinshandeln i staden är öfverlåten åt bolag:
40 proc. tillfalla staden;
20 tillfalla länets landsting;
10 proc. tillfalla länets hushållningssällskap;
30 proc. insätts i statskontoret;
b) då bränvinshandeln i staden ej är öfverlåten åt bolag:
30 proc. tillfalla staden;
20 proc. tillfalla länets landsting;
10 proc. tillfalla länets hushållningssällskap;
40 proc. insätts i statskontoret;

För landsbygdskommunerna:

hela afgiften insättes i vederbörande landskontor, som fördelar densamma med:

40 proc. till länets samtliga landsbygdskommuner efter folkmängden;

20 proc. till länets landsting;

10 proc. till länets hushållningssällskap;

30 proc. ingå till statskontoret;

I köping, der jemlikt § 11 mom. 2 — — öfverlåten.

2. De andelar af i vårt föregående moment omförmälda medel, som tillfalla landsting och hushållningssällskap, insättas i vederbörande landskontor. Af de andelar åter, som ingå till statskontoret, skall genom dettas försorg så stort belopp, som svarar mot 20 procent af afgifterna uti samtliga städer, köpingar och landsbygdskommuner, fördelas på samtliga landstingsområden efter folkmängden, med iakttagande af att folkmängden för hvarje landstingsområde, inom hvilket ligger stad, som ej deltagar i landsting, minskas med samma stads folkmängd. Af det belopp som efter denna fördelning tillfaller hvarje landstingsområde, ega landstinget och vederbörande hushållningssällskap att uppbära hvartdera en fjerdedel samt landsbygdskommunerna hälften.

Fördelningen mellan dessa senare sker likaledes efter folkmängden.

3. Rörande användningen — — — — afgifvas.

De förändringar i uppställningen, som kunna finnas nödiga, torde utskottet göra.

Stockholm den 25 januari 1896.

J. Anderson
i Tenhult.